

TOIMINTAKERTOMUS 2017

1. JOHDANTO

Paltamo-Seuran tarkoituksena on kotiseudun kulttuurien vaaliminen ja edistäminen, kotiseututietouden lisääminen, kotiseutuhengen ylläpitäminen sekä omatoimisuuden voimistaminen. Seura pyrkii kehittämään kotiseutuaan monipuolisesti erityispiirteiden pohjalta, parantamaan elinympäristön laatua ja lisäämään ihmisten viihtyvyyttä. Vuonna 2017 toiminnan painopisteinä olivat Paltamon ekomuseo, Suomen 100-vuotisjuhluvuosi, varainhankinta ja jäsenhankinta.

2. HALLINTO

2.1. Johtokunta

Pj. Ari Haapio, vpj. Terttu Väisänen, siht. Kaisa Toivonen, taloudenhoitaja Kaleva Kovalainen, Marja-Liisa Heikkinen, Pirkko Palm ja Senja Säkkinen. Asiantuntijajäsenenä oli Päivi Soldatkin.

2.2. Muut toimihenkilöt ja vastuhenkilöt

Jäsenvastaava: Terttu Väisänen

Toiminnantarkastajat: Raimo Kantola ja Tuula Keränen, varalla Pentti Määttä.

Mylläri: Jaakko Heikkinen ja Jouni Leinonen

MuseoÄmmi: Senja Säkkinen

Nettisivujen ja kuva-arkiston hoitaja: Kaleva Kovalainen

Tiedotus: Kaleva Kovalainen (netti), Senja Säkkinen ja Kaisa Toivonen

Myyntituotteet: Kaisa Toivonen

2.3. Kokoukset

Yhdistyksellä oli kaksi yleistä kokousta. Kevätkokoukseen Korpitien koululla 6.4. osallistui 10 henkilöä. Kokouksen yhteydessä katsottiin videoesitys Vaarankylässä 100 vuotta sitten. Syyskokous pidettiin Korpitien koululla 9.11. ja mukana oli 8 henkeä. Kokouksen yhteydessä katsottiin kolmen kylän kylävideo.

Johtokunta piti 7 kokousta.

3. VARSINAINEN TOIMINTA

3.1. Museotoiminta

3.1.1. Aukioloajat ja kävijämäärä

Museo oli avoinna 12.6.-4.8. ma-pe klo 11-17. Kävijämäärä vuoden aikana oli yhteensä n. 800 henkilöä. Museoon oli vapaa pääsy.

3.1.2. Työntekijät

Museovalvojina ja oppaina olivat seuraavat opiskelijat kunnan palkkaamina kesätyöntekijöinä:

Iida Parviainen ja Mahdi Amini (12.-22.6.), Jenna Viitanen (26.6.-7.7.), Susanna Karppinen ja Ali Alizadeh (10.-21.7.) ja Pihla Rantamäki (24.7.-4.8.)

3.1.3. Uudet esineet/tallennettavat

Seura on saanut 500 diaa Paltamosta vuodelta 1982.

3.1.4. Näyttelyt

Suomen juhlavuosi oli esillä museon laadukkaissa näyttelyissä:

Senja ja Kaleva tekivät museolle näyttelyn Kuvia Paltamosta 1917-2017.

All-in-one -koneella oli puuntyöstämiseen, soittamiseen ja ruokaan liittyviä kuvia Digitaalisessa kuvakehyksessä oli Pikkukirkon rakentaminen -kuvanäyttely.

Näyttelytasoilla oli esillä Paltamoa 55 vuotta sitten v. 1962 ja mm Paltamo-lehden kesäkuu-elokuu v. 1962.

3.1.5. Museotoiminnan kehittäminen

Museoviraston avustus käytettiin näyttelyiden täydentämisen loppuunsaattamiseen ja museotoiminnan jatkokehittämiseen. Museon näyttelytilojen uusimista jatkettiin. Rakennuksen alakerroksen uusissa näyttelyhyllyköissä on kaksi tasoa, joissa on esillä puun työstöön liittyvää esineistöä. Seinää on hyödynnetty sekä esine- että valokuvien esittelytilana ja näin saadaan mm. nykydokumentointiin liittyviä tuloksia esille entistä paremmin. Huonejärjestelyillä on saatu tilaa myös uudelle, syksyllä saadulle nykytekniselle välineistölle. Toisen kerroksen vanhoja tasoja on purettu ja niiden paikalle on siirretty lahjoituksena saadut vitriinit, joiden sisällä on valot. Molemmissa rakennuksen kerroksissa on selaustelineet, joihin on laitettu lisää informatiivisia, QR-merkinnöin varustettuja esitteitä museon esineistä ym. Myös muualle museorakennukseen on lisätty QR-merkintöjä (esim. Paltaniemen kuvakirkko). Rakennuksen ja näyttelyjen valaistusta on muunneltu ja uusittu.

3.1.6. Muu museon toiminta

Museolla oli Paltamon varhaiskasvatuksen museopäivä 28.2., jolloin aloitettiin Suomen 100-vuotisjuhlan kunniaksi tehty kunnan kulttuuritoimen Hyvän tahdon jättiläinen -kampanja. Ensimmäinen kampanjassa huomioitu ”hyvien tekojen tekijä” oli mukana ollut museoämmi Senja Säkkinen. Tapahtumassa oli kaikki Paltamon varhaiskasvatuksen lapset ja henkilökunta, n. 250 henkeä.

Museon siivoustalkoot pidettiin torstaina 12.6. Mukana oli kuusi talkoolaista.

Torstaina 16.6. pidettiin museolla avoimet ovet, jolloin tarjottiin talkoolaisille ja vieraille kakkukahvit Suomen juhlavuoden kunniaksi ja Kainuun museoviikon merkeissä. Mukana päivässä oli n. 150 vierasta.

Paltamon 4H-yhdistys piti museolla kasvimaakerhoa ja kasvatti museon pihapiirissä kolmessa lavassa vihanneksia heinä-elokuussa.

Museon ja tien välinen huonokuntoinen pystyaita purettiin. Suunniteltiin uuden aidan laittamista, mutta asia jäi vielä auki, sillä museon oikealle puolelle tuli Elämänlanka-monumentti ja aita haittaisi sen näkymistä.

3.2. Elävä Ekomuseo -hanke

Yhdistys jatkoi Oulujärvi Leader ry:n rahoittaman Elävä Ekomuseo –hanketta. Mukana olivat seuran lisäksi Melalahden, Kivesjärven, Vaarankylän, Kiehimänsuun, Uuran ja Mieslahden kyläyhdistykset. Yhteisiä palavereita järjestettiin yhdeksän.

1.5.-30.11. perinnepehtoorina hankkeessa työskenteli Maria Helo ja IT-asiantuntijana Kaleva Kovalainen 1.1.-28.2., 1.3.-2.4., 29.5.-28.6., 21.7.-28.8., 11.9.-8.10. ja 1.-30.11.

Hankkeen toteutuneet toimenpiteet mm.

- 7 kylämonumenttia
- 7 kylätapahtumaa
- 7 kylävideota ja perinnetöiden taltiointia
- 7 lasten perinnepäivää 7 eri kylällä Korpitien koulun 7 eri ikäluokalle syksyllä 2017
- tutustumiskäyntejä eri kohteisiin kylillä
- 3 uutta ekomuseokarttaa kolmelle kylälle (Kivesjärvi, Kiehimänsuu ja Uura) ja 4 kartan täydennyksiä ja muokkauksia
- opaskansiot 7 eri kylälle
- haastattelukoulutus ja 15 henkilöhaastattelua 5 lukiolaisen nuoren tekemänä
- tietoteknistä koulutusta

Kesäkuussa Elävä ekomuseo –hankkeeseen tehtiin toiminnan ja talouden hanketarkastus.

Hankkeen raportti kootusti liitteessä 1.

3.3. Tapahtumat

3.3.1. Norssikarnevaalit

Norssikarnevaaleihin 21.5. osallistuttiin valitsemalla perinteisesti norssi-isäntä. Norssi-isännäksi valittiin Kiloniemen Kalahalli. Norssikarnevaaleilla annettiin hakemusten perusteella yksi 100 €:n arvoinen kotiseutustipendi, jonka sai Roope Kovalainen.

3.3.2. Suunsoettoa ja mahantäötettä –museotapahtuma koko perheelle

Yhteistyössä Paltamon ekomuseon ja muiden yhteistyökumppanien (kunnan varhaiskasvatus, Paltamon 4H-yhdistys, Paltamon MLL ja 5E- vähähiiliset kylät –hanke) kanssa järjestettiin museolla perinteinen museotapahtuma, jossa aiheena oli ruoka ja musiikki. Tapahtumassa kävi n. 75 vierasta.

Tapahtumassa tehtiin maitokärryyn yrttikärry yhteistyössä 5E-vähähiiliset kylät –hankkeen kanssa. Kärry oli kesän ajan museon pihapiirissä.

3.4. Näyttelyt

Kotisivuilla olivat verkkonäyttelyt Kuvia vuosien takaa - Paltamo v. 1987, Paltamon kunta 150 vuotta, Mahla ja Paltamon kotiseutumuseo 50 vuotta.

Kaisa Toivonen, Senja Säkkinen Kaleva Kovalainen ja Mikko Heikkinen tekivät kirjastoon maaliskuussa Vanahojen koulukäsitöjen näyttelyn. Kaleva Kovalainen teki näyttelyn esittelemisestä myös videon nettiin.

Maria Helo ja Kaleva Kovalainen tekivät kirjastoon Elävän ekomuseon kylät –näyttelyn loka-marraskuiksi.

3.5. Suomi 100 –hanke: Muistelujuhlat kylämonumenteilla

Elävä Ekomuseo –hankkeessa rakennetuilla 7 kylämonumentilla järjestettiin yhteistyössä kyläyhdistysten kanssa paljastustilaisuudet eli muistelujuhlat, joihin saatiin Kainuun Liiton Suomi 100 –avustusta. Kylämonumentit kertoivat kunkin kylän omasta erikoisuudesta ja tärkeästä asiasta ympäristötaiteen keinoin. Monumentit tehtiin yhteisötaiteena, jolloin kyläläiset itse valitsivat teeman, suunnittelivat monumentin ja rakensivat sen. 5E-vähähiiliset kylät hankkeen kautta tutustuttiin ympäristötaiteeseen. Monumenttien paljastustilaisuuksien kautta Suomi 100 –juhluvuosi tuotiin lähelle pieniä kyläyhteisöjä, jolloin kyläläiset saivat itse olla tekemässä jotain merkittävää, oman kylän identiteetille tärkeää suomalaista kulttuuria juhluvuotena. Monumenttien paljastukset ja juhlat tallennettiin kuvin ja videoin jälkipolville.

Paltamo-Seuran kotiseutumuseolla sijaitsevan kylämonumentin Elämänlangan muistelujuhla oli 7.9. Muut muistelujuhlat olivat: 22.7. Uuralla sota-aikainen omaperäinen Ilmahälytin, 5.8. Mieslahdessa maalle rakennettu uittoperinteestä kertova Uittoarkku, 8.9. Kiehimänvaaralla Maitolaituri, jossa taidenäyttelynä vanhoja kuvia Kainuun asutuksen muistomerkin teosta ja paljastustilaisuudesta, 21.10, Kivesjärvellä Pitkä heitto, jossa esillä tarina Kivesjärven synnystä Jättiläisen kouraisusta, 9.12. Vaarankylällä ”Jättiläiset” vanhasta suksiperinteestä kertoen ja 31.12. Melalahdessa Kalkkiuuni vanhasta kalkkipoltosta kertoen.

3.6. Uutta tekniikkaa yhdistyksiin -teemahanke

Seura haki ja sai Oulujärvi Leaderilta avustusta uuden tekniikan (kts hankinnat) hankkimista varten. Laitteita testattiin loppuvuonna.

3.7. Rinteen mylly

Kirkonkylän ekaluokkalaiset kävivät Rinteen myllyllä etsimässä tonttuja ja tutustumassa paikkaan Elävä ekomuseon koululaisten kyliin tutustumispäivässä syyskuussa.

3.8. Perinteen keruu ja tallennus

Vuoden aikana tehtiin lisädokumentointia metsään ja puunkäyttöön liittyen. Elävä ekomuseo –hankkeessa mm. kerättiin tietoja ja kuvattiin kyläkarttojen kohteita, tehtiin 15 henkilöhaastattelua sekä videoita ja kuvia jokaisesta kylästä ja tapahtumasta. Paltamo tallennettiin videolle Suomen 100-vuotispäivänä.

3.9. Muu toiminta

Yhdistys oli mukana ympäristöluotsikoulutuksen järjestämisessä Paltamossa keväällä, kesällä ja syksyllä. Jokivarsikävely järjestettiin 25.9.

Valmistettiin prototyypit karhunpääasekoruksi kivistä ja hopeasta Mieslahden Rockers-kivipajalla.

4. TIEDOTTAMINEN

Yhdistys tiedotti toiminnastaan nettisivuillaan (www.paltamoseura.fi) ja facebook-sivuilla. Paltamon ekomuseon tapahtumista tiedotettiin omalla sivustolla www.paltamonekomuseo.fi sekä facebook-sivuilla.

Tapahtumista oli lehtijuttuja Väylässä, Kainuun Sanomissa, Koti-Kajaanissa ja Kotipitäjässä. Tapahtumista, näyttelyistä ja museon aukioloajoista tiedotettiin Kuntatiedotteessa, Väylässä, Kainuun Sanomissa, Koti-Kajaanissa, käsitiedottein ja seinäilmoituksin.

Museolla ja Paltamon Info-pisteellä oli tarjolla suomenkielisen museoesitteen lisäksi englanninkielinen esite.

Elävä Ekomuseo –hankkeella oli oma esite.

5. JÄSENISTÖ JA JÄSENYYDET

Jäsenmaksun (15 e) maksoi 49 henkeä. Jäsenkirje lähetettiin jäsenmaksun yhteydessä helmikuussa. Jäsenille myönnettiin 25 %:n jäsenalennus yhdistyksen tuotteista.

Paltamo-Seura ry oli Suomen kotiseutuliitto ry:n ja Kainuun museo- ja kotiseutuyhdistys ry:n jäsen.

6. TALOUDELLINEN ASEMA

6.1. Avustukset

Yhdistys sai toimintaansa seuraavia avustuksia:

- avustus Elävä ekomuseo –hankkeeseen 80 001 € (Oulujärvi Leader ry), josta vuonna 2017 saatiin 47 550,44 €
- avustus Uutta tekniikka yhdistyksiin –teemahankkeesta 1125 € (Oulujärvi Leader ry)
- avustus Muistelujuhla kylämonumenteilla 1000 € (Kainuun Liitto) (ennakko 500 € käyttöön vuonna 2017)
- vapaa-aikatoimen avustus 250 € (Paltamon kunta).
- avustus museon kiinteistökuluihin 907,82 € (Paltamon kunta)

- avustus museotoiminnan kehittämiseen 4000 € (museovirasto)
- avustus Paltamon (tervaveneen) teko –videon loppuun tekemiseksi 1000 € (Kiehimä-Melalahti –yhteisalue)
- kohdeavustus seinäkaleriiniin 100 € (Paltamon kunta)
- avustusvaraus myönnetty Hannun aitan siirtoa varten ja käytettävissä museon P-alueeseen ja museoalueen rajaamiseen. (Jakokunta I)

6.2. Tuotemyynti ja varainhankinta

Yhdistys teetti myyntiin tilausten perusteella Paltamon ekomuseo –T-paitoja 25 kpl kesäkuussa. Kesällä painettiin myyntiin pieniä kahdenkokoisia lehtiöitä 100 kpl. Loppuvuodesta teetettiin 100 kpl Työ tekijensä kiittää –seinäkaleriteita, joissa oli kuvia ekomuseohankkeen kylistä 20-60-luvuilta.

Yhdistyksellä on ollut myynnissä seuraavia tuotteita

- DVD-tuotteet: Koostevideo: Paltamo-filmi, Melalahti/muistomerkki, 450-juhlat (30 €) ja Paltamo-filmi 20 €
- Virta tuo –korttisarja 8 €
- Peä pystyyn pysy eli ei –T-paita/Ei järki paljo peätä pakota –T-paita 20 €
- Paltamon ekomuseo –T-paita 15 €
- Työ tekijensä kiittää –seinäkaleriini 15 €
- Talas-Eera – Kainuun voimamiesten kuningas 10 €
- A6- ja A7 –kokoisia lehtiöitä 3 € ja 2 €.

6.3. Hankinnat

Liitteessä Hankinnat 2017

6.4. Lahjoitukset

Osuuspankki lahjoitti kaksi valovitriiniä museolle. Rahallisia lahjoituksia on saatu myös yksityishenkilöiltä.

7. YHTEISTYÖKUMPPANIT

- Paltamon kunta	- Uuran kyläyhdistys
- Paltamon kirjasto	- 5E –vähähiiliset kylät -hanke
- Korpitien koulu	- Eläkeliitto ry
- Vaarankylän kyläyhdistys	- Kainuun Liitto
- Melalahden kyläyhdistys	- Kainuun museo- ja kotiseutuyhdistys
- Mieslahden kyläyhdistys	- Kainuun Museo
- Oulujärvi–Leader ry	- Suomen kotiseutuliitto
- Kivesjärven kyläyhdistys	- Museovirasto
- Kiehimänsuun kyläyhdistys	

8. EDUSTUKSET

Kotiseutuliiton vuosikokouksessa elokuussa Jyväskylässä, Kainuun museo- ja kotiseutuyhdistyksen kokouksissa sekä Kainuun maakunnallisessa museopäivässä huhtikuussa Kajaanissa yhdistystä edusti Senja Säkkinen.

9. LOPPUSANAT

Elävä ekomuseo –hanke oli pienelle seuralle suuri työ. Kaikki olennaiset suunnitelmat saatiin tehtyä. Hanke virkisti seuraa, sen näkyvyyttä, tunnettavuutta ja toimintaa. Hankkeessa oli hyvät työntekijät, joiden avulla saatiin paljon aikaan. Yhdessätekeminen lisäisi yhteishenkeä kaikkien kylien ja toimijoiden kesken. Tultiin hyvin tutuiksi, joten ekomuseotoimintaa on tästä hyvä jatkaa.

Suomen 100-vuotisjuhlavuosi oli toiminnassa hyvin esillä. Paikkakunnan perinteitä tuotiin ekomuseohankkeen kautta monipuolisesti esille. Kylämonumentit jäävät kertomaan merkivuodesta vielä pitkäksi aikaa. Kyläläisten yhdessätekeminen monumentteja tehdessä oli ihailtavaa. Toisaalta vuosi huomioi erinomaisesti Suomen tulevaisuuden tekijät, lapset ja nuoret. Noin 200 varhaiskasvatuksen lasta tutustui museoon omassa toimintapäivässä. Lähes 30 esikoululaiselle järjestettiin museossa oma toimintapäivä syksyllä tervaperinteeseen liittyen. Lähes 200 peruskoululaista tutustui Paltamon 6 kylään Paltamo-Seuran ja kyläyhdistysten yhteisissä perinnepäivissä. Lähes 100 kävijää oli mukana toiminnallisessa koko perheen Suunsoettoa ja mahantäötettä –tapahtumassa museolla kesällä. Seura oli myös juhlavuonna rohkea ja otti kesäksi museolle kaksi maahanmuuttajanuorta kesätyöhön yhteistyössä kunnan kanssa tutustuttaen näin työn kautta nuoret suomalaiseen kulttuuriperinteeseen. Suomi 100 –videon teko jäi, koska sille ei saatu rahoitusta.

Olemme iloisia jäsenmäärän kasvusta – tavoitteessa onnistuttiin. Nykydokumentointia tehtiin paljon. Näyttelytoiminta oli laadukasta. Rahoitusta saatiin hyvin eri tahoilta. Varainhankinnassa onnistuttiin edellisvuosia paremmin. Kuitenkin rahan riittävyys eri hankkeiden takia maksukyvyn suhteen vaati suuria ponnistuksia. Ilman henkilökohtaisia panostuksia rahat eivät olisi riittäneet maksuliikenteen pyörittämiseen hankkeiden kanssa, joissa rahoitus saadaan vasta kuluja vastaan jälkikäteen. Hankkeen vetäminen oli välillä rankkaa – vuosi oli suuri henkinen ja taloudellinen ponnistus Paltamo-Seuralle, mutta onneksi onnistunut sellainen!

